Για το πλαίσιο επίλυσης του Κυπριακού στη σημερινή συγκυρία (Ηλεκτρονικό Άρθρο)

Ιστορικό σημείωμα

Αυτό το ηλεκτρονικό άρθρο δημοσιεύτηκε τον Φλεβάρη του 2014, στην ιστοσελίδα της Αριστερής Παρέμβασης.

Περιεχόμενο

Για το πλαίσιο επίλυσης του Κυπριακού στη σημερινή συγκυρία

24/02/2014

Η διζωνική δικοινοτική ομοσπονδία (ΔΔΟ) αποτελεί σήμερα την καταλληλότερη εφικτή πολιτική ρύθμιση. Είναι το βασικό ιστορικό αποτέλεσμα της εξέλιξης των διακοινοτικών σχέσεων, όπως αυτές διαμορφώθηκαν μέσα από τις εθνικιστικές συγκρούσεις, τη μισαλλοδοξία και τις εξωτερικές παρεμβάσεις. Λανθασμένα όμως θεωρείται από όλες τις ε/κ πολιτικές δυνάμεις ως ένας οδυνηρός συμβιβασμός της ε/κ πλευράς – η έννοια του συμβιβασμού στην προκειμένη περίπτωση είναι συνυφασμένη με την εθνοτική αντίληψη του κοινωνικού βίου, η οποία με τη σειρά της δίνει έμφαση στις διαφορές και τον πολιτικό ανταγωνισμό μεταξύ των δύο μεγαλύτερων κοινοτήτων της Κύπρου, αντλώντας έμπνευση από την ποσοτική προσέγγιση στη δικοινοτική συνύπαρξη. Η ΔΔΟ είναι η ιδανική υπό τις περιστάσεις λύση, διότι είναι η μόνη που μπορεί να επιτρέψει στις δυο κοινότητες να συνυπάρξουν ισότιμα και με ασφάλεια σε ένα κράτος διατηρώντας ένα βαθμό κοινοτικής αυτονομίας.

Η ΔΔΟ όμως δεν είναι σίγουρο ούτε ότι θα επιτευχθεί, ούτε ότι θα υλοποιηθεί. Εξίσου πιθανό είναι να οδηγηθούμε σε μια συνομοσπονδιακού τύπου συμφωνία και ακόμα πιο πιθανό είναι να οδηγηθούμε σε μια άτυπη συνομοσπονδιακή λύση χωρίς κατάληξη των συνομιλιών και χωρίς συμφωνία. Μια εξέλιξη δηλαδή που ίσως να διευθετήσει όλα τα άλλα θέματα εκτός από το Κυπριακό ή που θα επιλύσει την εξωτερική πτυχή του Κυπριακού και θα επιτρέψει την εξόρυξη του φυσικού αερίου αλλά όχι την εσωτερική, έτσι ώστε να επιτρέψει την επανένωση της χώρας. Σήμερα είναι ακόμα πολύ νωρίς για να αντληθούν συμπεράσματα και να αξιολογηθούν αποτελέσματα από την εν εξελίξει διαδικασία συνομιλιών.

Είναι γνωστό ότι, λόγω της παγίωσης των διχοτομικών δεδομένων επί του εδάφους, όσο καθυστερεί η συμφωνία και η λύση παραπέμπεται στο μέλλον, μόνο χειρότερα μπορούν να γίνουν τα πράγματα, τουλάχιστον για εμάς που θέλουμε όσο το δυνατόν λιγότερο διαχωρισμό των κοινοτήτων. Με αυτό το πρίσμα ο αριστερός προληπτικός απορριπτισμός φαντάζει ακατανόητος. Εκτός και αν υπάρχει στο πίσω μέρος του μυαλού και κάποιων αριστερών, ή έστω δεν αποκλείεται, η θέση ότι η διχοτόμηση δεν μπορεί να ανατραπεί και ότι μια θεμιτή μελλοντική λύση μπορεί να είναι η ρύθμισή της μέσω αναγνώρισης έναντι εδάφους. Πίσω από τον δήθεν ασυμβίβαστο λόγο ίσως να κρύβεται τελικά ένας συμβιβασμός με την de facto διχοτόμηση σήμερα και την de jure αύριο, κάτι βέβαια που σίγουρα ισχύει για μια σημαντική μερίδα του κυπριακού απορριπτικού κέντρου. Εάν εκλάβουμε την καλύτερη λύση σαν μια ενωμένη Κύπρο στη βάση της ΔΔΟ, τότε μια χειρότερη λύση θα ήταν π.χ. μια ειδική

συμφωνία για το Βαρώσι και τους υδρογονάνθρακες που δεν θα επανένωνε το νησί, που θα ενίσχυε τον πολιτικό ρόλο της Τουρκίας στα εσωτερικά της τ/κ κοινότητας, αλλά και που δεν θα καταργούσε τις διαχωριστικές γραμμές ούτε στο έδαφος, ούτε σε πολιτικό επίπεδο, ούτε στο φαντασιακό της κάθε κοινότητας.

Ο προληπτικός απορριπτισμός όμως που εκφράζεται ανοιχτά από Έλληνες και πιο έμμεσα από κάποιους Κύπριους αριστερούς είναι βαθιά προβληματικός, καθότι είναι στείρος και αδιέξοδος σε σχέση με το πρόταγμά του. Το ΚΚΕ συγχέει εννοιολογικά τη ΔΔΟ ομοσπονδία με τη διχοτόμηση, ταυτίζει το μοντέλο Ανάν με τη συνομοσπονδία και κυρίως καταλήγει στη θέση "Όχι γενικά" χωρίς να μπορεί να αντιπροτείνει κάτι που να εμποδίζει την περαιτέρω ενίσχυση του εθνικισμού, να προσπερνά τα εμπόδια των ξένων επεμβάσεων και να ανατρέπει ή έστω να υπονομεύει την υφιστάμενη διχοτομική κατάσταση. Το ίδιο ισχύει και για άλλες μικρές αριστερές οργανώσεις. Ο δε ΣΥΡΙΖΑ παραμένει καχύποπτος και είναι πλέον ορατές οι μάχες μεταξύ των ρευμάτων που δίνονται εντός του. Ένα τμήμα του ΑΚΕΛ επίσης τείνει προς ένα προληπτικό απορριπτισμό, με αναφορές στο ΚΚΕ, αλλά μάλλον -επί της ουσίας- προσβλέποντας προς μια μελλοντική συνεργασία με το διαχρονικά απορριπτικό κυπριακό κέντρο.

Κανένα τμήμα της Αριστεράς, ελληνικής και κυπριακής, δεν πιστεύουμε ότι θέλει επί της αρχής ξένες παρεμβάσεις, είτε κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων, είτε κατά τη διάρκεια υλοποίησης της όποιας λύσης. Το όλο ζήτημα είναι στρατηγικό και το ΚΚΕ δεν πείθει διότι το όραμά του και η μέθοδος επιδίωξης αυτού στο συγκεκριμένο θέμα είναι ανύπαρκτα. Ο αντί-ιμπεριαλισμός που γεννά μια ανάγνωση της συγκυρίας με ή χωρίς θολό στρατηγικό στόχο, στο τέλος οδηγεί σε περισσότερο ιμπεριαλισμό, υπό την έννοια της περαιτέρω εγκόλπωσης της Κύπρου σε γεωστρατηγικά σχέδια μεταξύ των ισχυρών δρώντων της περιοχής αλλά και ευρύτερα. Αυτό φάνηκε σε διάφορες περιπτώσεις τα τελευταία χρόνια – το Όχι του 2004 ουσιαστικά οδήγησε στην πολιτικο-στρατιωτική συμμαχία με το Ισραήλ για ενδυνάμωση της θέσης της Κυπριακής Δημοκρατίας στην Ανατολική Μεσόγειο απέναντι στην Τουρκία. Επίσης, οδήγησε στη μονομερή ένταξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση και στην ευρωζώνη και άρα στην εν μέρει εξάρτηση της Κύπρου από το βορειοευρωπαϊκό κεφάλαιο με στόχο την ενίσχυση της ε/κ πλευράς και την αύξηση πίεσης στη τ/κ πλευρά. Με άλλα λόγια, η πολιτική του απορριπτισμού και της "αντι-ιμπεριαλιστικής καθαρότητας" είχε το αντίθετο αποτέλεσμα σε σχέση με την εξωτερική πτυχή του Κυπριακού. Παράλληλα και πιο ουσιαστικά, συνεισέφερε και στην περαιτέρω εδραίωση της απόστασης μεταξύ των δυο κοινοτήτων, αποτελώντας και εμπόδιο στη συγκοινωνία μεταξύ των προοδευτικών ρευμάτων ένθεν και ένθεν της πράσινης γραμμής.

Κατ' επέκταση, ο υπερτονισμός της εμπλοκής των Αμερικανών στη διαδικασία επίλυσης του Κυπριακού και η αυτόματη απόρριψη της διαδικασίας για αυτό το λόγο, εδράζεται πάνω σε μια στρεβλή αντίληψη των διαφαινόμενων σχέσεων της κάθε κοινότητας με τους κυρίαρχους δρώντες της περιοχής· σχέσεις που ήδη υφίστανται και θα υφίστανται και στην περίπτωση της de jure διχοτόμησης. Ας μην ξεχνούμε ότι τα αμερικάνικα συμφέροντα μπορούν να εξυπηρετηθούν και από άλλου είδους ρύθμιση στο Κυπριακό που θα ομαλοποιεί τη διαίρεση αντί να ομοσπονδοποιεί την χώρα. Αντίθετα, μόνο η κατάργηση της διαίρεσης του κυπριακού λαού μέσα από την επανένωση μπορεί να δημιουργήσει τις προϋποθέσεις για την υπέρβαση του εθνοκοινοτισμού και για την πραγματική ανεξαρτησία. Οι προληπτικά απορριπτικοί φαίνεται να ξεχνούν ότι η επίτευξη της αυτοδιάθεσης των λαών πολλές φορές συνεπάγεται μια διαλεκτική διαδικασία με κινήσεις τακτικής και στόχο την κεφαλαιοποίηση πάνω στο υφιστάμενο ισοζύγιο δυνάμεων. Φαίνεται επίσης να αγνοούν τις έτσι κι αλλιώς υφιστάμενες σχέσεις με αμερικανικά, στρατιωτικά αλλά και οικονομικά, συμφέροντα, καθώς και το ότι τα επιχειρήματα της ε/κ Δεξιάς για ένταξη στο ΝΑΤΟ για λόγους ασφάλειας θα αποδυναμωθούν σε μια ομόσπονδη Κύπρο. Τέλος, ξεχνούν ότι το αίτημα της πλήρους αποστρατικοποίησης αλλά και τα όποια άλλα σοβαρά βήματα για μια τελεσίδικη απεμπλοκή από τις ψευδαισθήσεις των φιλοπολεμικών διαθέσεων και ρητορειών, μόνο με την επανένωση μπορούν να

αποκτήσουν δυναμική στην κοινή γνώμη.

Εάν όντως προχωρήσουν οι συνομιλίες και οδηγηθούν προς μια ομοσπονδιακή κατάληξη, τότε οφείλουμε να δώσουμε τη μάχη για τη στήριξη της λύσης. Ιδιαίτερα σήμερα που το κίνημα της επαναπροσέγγισης βρίσκεται σε ύφεση σε αντίθεση με το 2004. Μόνο σε επίπεδο κοινωνίας και μόνο με λαϊκή συμμετοχή σε κινητοποιήσεις μπορεί να εδραιωθούν οι όποιες δυναμικές δημιουργηθούν από τη διαπραγματευτική διαδικασία. Μόνο αν δοθεί δημόσια μάχη ενάντια στους εθνικιστές, στην εκκλησία, στις νομικίστικες αναλύσεις των διανοουμένων του απορριπτικού μετώπου που επιχειρηματολογούν άμεσα και έμμεσα μέσα από ένα εθνοτικό πρίσμα, θα υπάρξει έδαφος πάνω στο οποίο να μπορεί να οικοδομηθεί ένα πνεύμα ειρηνικής συμβίωσης και αλληλοκατανόησης στη διαδικασία των επιμέρους διοικητικών ρυθμίσεων που θα προκύψουν. Εάν η επόμενη μέρα αρχίσει να φαντάζει σαν κάτι το οικείο, τότε τα όποια ζητήματα που θα προκύψουν στην ομοσπονδοποίηση, θα μπορούν να λυθούν πιο εύκολα και με εποικοδομητικό πνεύμα συνεργασίας.

Η Αριστερά δεν πρέπει ούτε να βιαστεί ούτε να καθυστερήσει. Σε συνεργασία με την τ/κ Αριστερά και το τ/κ συνδικαλιστικό κίνημα οφείλει να είναι παρούσα στη διαδικασία, να παρέμβει για να συνδιαμορφώσει, να τοποθετηθεί ξεκάθαρα και αποφασιστικά και να μην καταστεί ουραγός των εξελίξεων, κρυβόμενη είτε πίσω από την κυβέρνηση είτε από το πού θα φανεί ότι γέρνει η κοινή γνώμη. Η Αριστερά δεν μπορεί να περιμένει τίποτε έτοιμο. Οφείλει να παλέψει για τη μορφή της επανένωσης σήμερα, ακριβώς για να μην αφήσει τη Δεξιά να ηγεμονεύσει συντριπτικά και να διαμορφώσει την πορεία της, όπως έγινε με τον αντι-αποικιακό αγώνα, στο τελευταίο του στάδιο πριν 65 χρόνια. Μέσα σε αυτά τα πλαίσια είναι αναπόφευκτη η συμπόρευση με τμήματα της φιλελεύθερης Δεξιάς στα πλαίσια ενός ευρύτερου μαζικού μετώπου για την επανένωση και την επαναπροσεγγιστική και αντιφασιστική δράση. Αυτό, βέβαια, δεν συνεπάγεται ούτε επισκίαση των ταξικών και πολιτικών διαφορών ούτε θόλωμα των ιδεολογικών γραμμών, ιδιαίτερα με δεδομένη την υφιστάμενη οικονομική κρίση και το κοινωνικό πλαίσιο της λιτότητας. Η κάθε τάξη και η κάθε παράταξη τα δικά της συμφέροντα και τις δικές της θέσεις θα προωθήσει την επόμενη μέρα της συμφωνίας όπως τα προωθεί σήμερα στις συνθήκες της διχοτόμησης.

Η δικοινοτική συνεργασία και η επανένωση της χώρας ήταν και είναι όραμα και κεντρικός προσανατολισμός της Αριστεράς. Η Αριστερά δεν πρέπει να αφήσει άλλες δυνάμεις να οριοθετήσουν τη μορφή και το περιεχόμενο της λύσης, επαναλαμβάνοντας έτσι λάθη του παρελθόντος που έχουν στοιχίσει στην υπόθεση της ειρήνης. Και προπάντων δεν πρέπει να ξεχνά ότι σε μια Κύπρο διχοτομημένη, είτε de facto είτε jure, τόσο η Αριστερά, όσο και τα λαϊκά στρώματα είναι καταδικασμένα να συνεχίσουν να δηλητηριάζονται από εθνικισμούς και μιλιταρισμούς. Οι δυο κοινότητες δε, θα συνεχίσουν την προσκόλλησή τους στις μητέρες πατρίδες και τα δυο κρατικά μορφώματα τόσο το (υπό εκκρεμότητα) αναγνωρισμένο όσο και το μη αναγνωρισμένο θα συνεχίσουν να αναζητούν στήριξη και προστασία από τις διάφορες ιμπεριαλιστικές δυνάμεις.

Γρηγόρης Ιωάννου

Γιώργος Χαραλάμπους

Χρειάζεται Αγγλική Μετάφραση, Χρειάζεται Τούρκικη Μετάφραση, Αριστερή Παρέμβαση (Ομάδα), Ηλεκτρονικά Άρθρα, Κυπριακό Πρόβλημα, Ομοσπονδία, Δεκαετία 2010-2019, 2014, Απροσδιόριστη Τοποθεσία

From:
https://www.movementsarchive.org/ - **Κυπριακό Κινηματικό Αρχείο**
Cyprus Movements Archive
Kıbrıs Sosyal Hareket Arşivi

Permanent link:
https://www.movementsarchive.org/doku.php?id=el:digital:multiple:omospondia

Last update: **2025/07/15 13:46**